

FÉNYÍRDA

Fotó: Lutz

Furcsa időutazást tesznek lehetővé *Carl Lutz*nak a Fortepanra nemrég fölkerült budapesti fényképei. Pontosan dokumentálják többek között egy olyan épület pusztulását, amelynek lényegében írmagja sem maradt – annak ellenére, hogy még ma is áll. A második világháború éveiben a svájci idegen érdekeket ellátó osztály vezetőjeként dolgozó és zsidók ezreinek életét megmentő Lutz a budai Várban, a Werbőczy utca 1. alatt dolgozott ugyanis. Ez az épület fél évszázadon át a magyar műemlékvédelem fellegrája volt, s bár „ugyanaz a ház”, a kontúrjain kívül mégsem emlékeztet benne semmi az egykori követségre.

A képeken látható neobarokk palota alig több mint húsz éves volt egyébként, amikor megsemmisült. A barokk eredetét – melyet a XVIII. század végén emeltetett két középkori ház

helyén *Szlatiny Ferenc* városbíró – 1922-ben a brit követség céljaira modernizálták. Megfejtették még egy emelettel, felhobosították a homlokzatát, kiegészítették egy kerti pavilonnal. 1942-ben pedig, miután megszakadtak a diplomáciai kapcsolatok az angolok és a magyarok között, átadták Svájcnak: így lett belőle Carl Lutz rezidenciája.

Mint az egykori diplomata érezhetően dokumentációs céllal készült fényképein látni, az épület az 1945-ös ostromban gyakorlatilag megsemmisült. A bombák lerombolták, berendezését a tűz és a fosztogatók pusztították el.

Az angolok a hatvanas évek elején kérték engedélyt a neobarokk külső korszerűbb rekonstrukciójára. A magyar műemlékvédelem azonban ehhez nem járult hozzá: a Velencei Charta szellemében az „eredeti” részletek helyreállítása és kortárs kiegészítése mellett döntöttek. Végül – szimbolikus gesztussal – a műemlékvédelmi szervezet számára építették át a házat.

Ma, habár megkopva és szétzilálva, de a hatvanas évek végének jellegzetes formakincse és anyaghasználata köszön vissza az épületben. Alumíniumvázás függönyfal, márvány- és mészakőborítás, mahagónit idéző fafelületek, prizmaüveg lámpaburák, a ház funkciójára szabott bútorok. A barokk eredetire a kőkonzolok és boltozatok utalnak, a britek öröksége pedig a főhomlokzati ablakrácsokban és a kerti pavilonban köszön vissza.

Igaz, nem biztos, hogy még sokáig így lesz. Információink szerint a műemlékvédelmi szervezet maradványaként üzemelő Forster központ legutóbbi időszakában már szoba került az épület „visszabarokkizálása” – igazodva a palotában vagy épp a volt Pénzügyminisztériumban követett irányhoz –, amivel az enteriőrök mellett veszélybe került volna az aula Domanovszky-mozaikja, *Túry Mária* Műemlékvédelem faliszőnyege és *Schaár Erzsébet* Henszlmann-domborműve is a homlokzaton. Ez eddig nem történt meg, de azt még senki sem tudja, mi történik az épülettel Forster központ elhatározott kiköltözése után. (N. K. J.) ●

